

ZAPPA IAIANA

Καθηγήτρια

Τομέας

Ιστορίας της Τέχνης

E-mail: ilzarra@hist.auth.gr

Ωρες συνεργασίας:

ΤΡ: 09.00-11.00 ΤΕ:09.00-11.00

Γραφείο: 313

Μαθήματα Προπτυχιακό:

ΑΙΤ 601 Πρώιμη Αναγέννηση **ΑΙΤ 602** Η Ευρωπαϊκή Τέχνη από το 1880 έως τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο **ΑΙΤ 606** Φροντιστήριο Ιστορίας της Τέχνης

ΣΠΟΥΔΕΣ:

1997: Διδάκτωρ Ιστορίας της Τέχνης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) (Θέμα: *Η θρησκευτική ζωγραφική στη Θεσσαλονίκη κατά τον 19^ο αιώνα*. Βαθμός: *Άριστα*).

1990-1994: Μεταπτυχιακές σπουδές στον τομέα Ιστορίας της Τέχνης του Α.Π.Θ. (Θέμα: *Ο ζωγράφος ιεροδιάκονος Δαβίδ. Συμβολή στη θρησκευτική τέχνη της Θεσσαλονίκης κατά τις αρχές του 19^{ου} αιώνα*. Βαθμός: *Άριστα*).

1990: Απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. (Βαθμός πτυχίου: *Λίαν καλώς*).

Υποτροφία: 1992 IKY-ERASMUS (Πανεπιστήμιο: Université Paul Valéry – Arts, Lettres, Langues et Sciences Humaines Montpellier III, Γαλλία).

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ:

Α1

- **1990-1993:** συμμετείχα ως επιστημονική βοηθός (μεταγραφή κειμένων και επιμέλεια τόμου) στην προετοιμασία έκδοσης του βιβλίου: *Κώδιξ Ιεράς Μονής Διονυσίου Αγίου Όρους ιθ' - ιθ' αι.*, έκδοση Ι. Μ. Διονυσίου, Άγιον Όρος 1994, του Σ.

Ν. Καδά, επίκ. Καθηγήτῆ τῆς Βυζαντινῆς καὶ Μεταβυζαντινῆς Αρχαιολογίας καὶ Τέχνης-Α.Π.Θ.

- **8.11.1993-7.11.1995:** συνεργάστηκα με τὸν Σ. Καδά, στὴν υλοποίηση τοῦ ἐρευνητικοῦ προγράμματος τοῦ Κέντρου Βυζαντινῶν Σπουδῶν-Α.Π.Θ. με ἀντικείμενο: **Εἰκονογραφημένα χειρόγραφα τοῦ Ἁγίου Ὄρους.**

- **1.7.1993-30.4.1996:** συμμετείχα σε ἐρευνητικό πρόγραμμα με ἀντικείμενο: **Καταγραφή, μελέτη καὶ ἀξιολόγηση καλλιτεχνικῶν καὶ ἱστορικῶν μνημείων τοῦ μεσαιωνικοῦ καὶ νεότερου πολιτισμοῦ τῶν Νομῶν Ἰωαννίνων καὶ Γρεβενῶν,** με ἐπιστημονικῶς υπεύθυνο τὸν καθηγητῆ Ἱστορίας τῆς Τέχνης τοῦ Α.Π.Θ. Μ. Παπανικολάου.

- **1.9.1996-31.8.1998:** συμμετείχα σε ἐρευνητικό πρόγραμμα με ἀντικείμενο: **Ἡ Πανελλήνια Ἐκθεση. Οἱ καλλιτεχνικὲς ομάδες καὶ οἱ καλλιτεχνικοὶ διαγωνισμοὶ στὴν Ελλάδα τοῦ 20οῦ αἰῶνα,** με ἐπιστημονικῶς υπεύθυνο τὸν Μ. Παπανικολάου.

- **Ἰούνιος 1997-Σεπτέμβριος 1997:** συμμετείχα στὴν **τεκμηρίωση τῶν ἔργων τέχνης βορειοελλαδικῶν καλλιτεχνῶν** (ζωγραφικὴ, γλυπτικὴ, χαρακτικὴ, φωτογραφία), γιὰ λογαριασμό τοῦ Κρατικοῦ Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης τῆς Θεσσαλονίκης.

- **15.11.1997-15.12.1997:** συμμετείχα στὸ πρόγραμμα «Πρακτικὴ ἀσκηση φοιτητῶν, σπουδαστῶν ΕΠΕΑΕΚ» με ἐπιστημονικῶς υπεύθυνη τὴν καθηγήτρια Τμήματος Ἱστορίας καὶ Αρχαιολογίας, Θ. Στεφανίδου-Τιβερίου.

- **1.9.1996-31.8.1998** συμμετείχα σε ἐρευνητικό πρόγραμμα με θέμα: **Ἔργα βυζαντινῆς καὶ μεταβυζαντινῆς μικροτεχνίας στὸ Ἅγιον Ὄρος,** με ἐπιστημονικῶς υπεύθυνο τὸν ἀναπλ. Καθηγητῆ Σ. Καδά.

- **1.9.1998-1.9.2000:** συμμετείχα σε ἐρευνητικό πρόγραμμα με θέμα: **Πηγὲς τῆς νεοελληνικῆς τέχνης. Ἡ θρησκευτικὴ ζωγραφικὴ τοῦ 19^{ου} αἰῶνα (1800-1900). Εἰκονογραφία καὶ ἐξέλιξη,** με ἐπιστημονικῶς υπεύθυνο τὸν καθηγητῆ Μ. Παπανικολάου.

- **25.2.2000-12.1.2001:** συμμετείχα στὸ πρόγραμμα με θέμα: **Αρχαιολογικὴ ἐρευνα στὸ Νομὸ Γρεβενῶν,** με ἐπιστημονικῶς υπεύθυνο τὸν καθηγητῆ Μ. Παπανικολάου.

- **2.4.2001-30.4.2001** συμμετείχα στὸ πρόγραμμα «Πρακτικὴ ἀσκηση φοιτητῶν, σπουδαστῶν ΕΠΕΑΕΚ» με ἐπιστημονικῶς υπεύθυνο τὸν καθηγητῆ Τμήματος Ἱστορίας καὶ Αρχαιολογίας, Εμ. Βουτυρά.

- **2000-2002:** συμμετοχὴ στὴ συγγραφὴ καὶ στὴν ἐκδόση συλλογικοῦ τόμου: *Ἡ Φλώρινα καὶ ἡ περιοχὴ τῆς,* Θεσσαλονίκη 2002, χρηματοδοτούμενη ἀπὸ τὸ Πρόγραμμα Διασυνοριακῆς Συνεργασίας INTEREG II

- **2014-2015: Ερευνητικό Έργο:** «Ολοκληρωμένη Υπηρεσία Ελληνικού Συσσωρευτή Ακαδημαϊκών Ηλεκτρονικών Βιβλίων» Συμμετοχή στο ΠΕ2. Δημιουργία Ηλεκτρονικών Συγγραμμάτων και Βοηθημάτων: **Συγγραφικό Έργο** (Συν-Συγγραφέας) στο πλαίσιο της Πρόσκλησης 5 – «Ανθρωπιστικές και Νομικές Επιστήμες, Επιστήμες Τεχνών και Γραμμάτων» - Τίτλος Συγγράμματος / Κωδικός: ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΣΤΟΝ ΝΕΟΤΕΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ / 15365

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ:

- *Έρευνα της καλλιτεχνικής δραστηριότητας στον ηπειρωτικό ελλαδικό χώρο (όψιμος 18^{ος}-αρχές 20ού αιώνα):* καταγραφή-συλλογή, τεκμηρίωση και ερμηνεία έργων θρησκευτικών τέχνης κατά τη χρονική περίοδο από τον νεοελληνικό διαφωτισμό μέχρι και τις αρχές του 20ού αιώνα. Η επεξεργασία του εν λόγω υλικού με τα μεθοδολογικά εργαλεία της Ιστορίας της Τέχνης αποκαλύπτει ότι η καθιερωμένη θρησκευτική εικονογραφία αποκρίνεται σε ανάγκες που δεν είναι αποκλειστικά λατρευτικές, ενώ οι θρησκευτικές συνθέσεις προσλαμβάνουν το νόημά τους από το τρέχον ιστορικό, οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται.

- *Έρευνα και ερμηνεία καλλιτεχνικών φαινομένων κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και της περιόδου του Μεσοπολέμου στη διεθνή καλλιτεχνική σκηνή:* Η έρευνα αφορά στην εκ νέου εξέταση και ερμηνεία τόσο χαρακτηριστικών περιπτώσεων καλλιτεχνικής ‘παλινδρόμησης’ όσο και της απόκρισης του ευρέως ορίζοντα υποδοχής μέσω της συνδρομής της ψυχαναλυτικής μεθόδου.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ & ΘΕΣΜΟΥΣ:

Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (2009-2010 και 2010-2011)

AICA

II

BIBLIA – ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ – ΜΕΛΕΤΕΣ

A'. BIBLIA

- *Η θρησκευτική ζωγραφική στη Θεσσαλονίκη κατά τον 19^ο αιώνα*. Δακτ. Διδ. Διατριβή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 1997
- *Κοσμική ζωγραφική και θρησκευτικός συμβολισμός: η περίπτωση του καλλιτέχνη της ρωσικής πρωτοπορίας Καζιμίρ Μαλέβιτς (1878-1935)*. Θεσσαλονίκη: Βάνιας 2006.
- *Η θρησκευτική ζωγραφική στη Θεσσαλονίκη κατά τον 19^ο αιώνα*. Ζωγράφοι-Εργαστήρια-Καλλιτεχνικές τάσεις, Θεσσαλονίκη: IMXA-Αφοι Κυριακίδη 2006
- *Επεισόδια καλλιτεχνικής παλινδρόμησης στην τέχνη του 20ού αιώνα: ερμηνευτική προσέγγιση*, Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο 2011.
- *Από τον μεταβυζαντινό στον νεότερο ελληνικό πολιτισμό. Παραδείγματα εικαστικής παραγωγής (16ος-20ός αιώνας)*, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα. www.kallipos.gr, Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών-Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο 2015, <http://repository.kallipos.gr/handle/11419/3926>
- *Kazimir Malevich. Some aspects on the adventures of Suprematism*, Verlag/Publisher: Scholars Press, Staarbrücken-Deutschland 2015
- *Ιωάννινα, 19^{ος}-αρχές 20ού αιώνα. Ιστορία και Πολιτισμός μέσα από την Εικόνα*, Ιωάννινα: Έκδοση Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Ηπείρου 2018 ISBN: 978-960-8316-17-1

B.' ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ

- «Έξι φορητές εικόνες του ζωγράφου ιεροδιακόνου Δαβίδ» *Θεσσαλονίκη 5*, Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη: ΙΑΝΟΣ 1999.
- «'Η θεραπεία της αυτοκράτειρας Ζωής': Μια απόπειρα εικονογραφικής, εικονολογικής και ιστορικής τεκμηρίωσης ενός σπάνιου θρησκευτικού θέματος φορητής εικόνας του 19^{ου} αιώνα από τη Θεσσαλονίκη», *Βαλκανικά Σύμμεικτα 11* (1999-2000).
- *Γιάννης Νίκου 2003, πολύμορφο ταξίδι*, ΛΗ' ΔΗΜΗΤΡΙΑ, ©Δημοτική Πινακοθήκη Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 2003. [κείμενο σε ελληνικά και αγγλικά]
- «The synthesis of a new iconography under the stimulus of emerging Greek liberation», *Series Byzantina* v. 10 (2012), 67-104.

Γ'. ΜΕΛΕΤΕΣ - ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥΣ ΤΟΜΟΥΣ ΜΕ ΚΡΙΤΕΣ

- Συγγραφή λημμάτων περί σύγχρονων Ελλήνων ζωγράφων στο: *Λεξικό Καλλιτεχνών, Ζωγράφοι-Γλύπτες-Χαράκτες, 16^{ος}-20ός αιώνας, τ. 1, Α-Η*, Αθήνα: Μέλισσα 1997.
- «Νεότερικά στοιχεία σε αγιογράφους φορητών εικόνων των ναών της Θεσσαλονίκης (19^{ος} αι.)», *Από τη μεταβυζαντινή τέχνη στη σύγχρονη 18^{ος}-20ός αι.*, Πρακτικά Πανελληνίου Συνεδρίου (Θεσσαλονίκη, 20-21 Νοεμβρίου 1997), Θεσσαλονίκη 1998, 45-57.
- Συγγραφή λημμάτων περί σύγχρονων Ελλήνων ζωγράφων στο: *Λεξικό Καλλιτεχνών, Ζωγράφοι-Γλύπτες-Χαράκτες, 16^{ος}-20ός αιώνας, τ. 2, Θ-Λ*, Αθήνα: Μέλισσα 1998.
- *Βιβλιογραφία, στο Πρωτοπορία. Αριστουργήματα της Συλλογής Κωστάκη*, κατάλογος έκθεσης, Μ. Παπανικολάου επιμ., Θεσσαλονίκη 2000, 424-427. [ελληνική και αγγλική έκδοση]
- Συγγραφή λημμάτων περί σύγχρονων Ελλήνων ζωγράφων στο: *Λεξικό Καλλιτεχνών, Ζωγράφοι-Γλύπτες-Χαράκτες, 16^{ος}-20ός αιώνας, τ. 4, Πατ-Ω*, Αθήνα: Μέλισσα 2000.
- «Δύο ζωγράφοι δεσποτικών εικόνων στο ναό του Αγίου Νικολάου και στη μονή Αγίου Δημητρίου Πανοράματος του νομού Δράμας», *Η Δράμα και η Περιοχή της – Ιστορία και Πολιτισμός, (Δράμα, 19-21 Μαΐου 1998)*, Δράμα 2002, 207-224.
- «Καλλιτεχνικές τάσεις στην αγιογραφία της Θεσσαλονίκης κατά τον 19^ο αιώνα», *Ηπειρωτικά Γράμματα*, έτος Α', περ. Β', τεύχ. 2, Ιωάννινα 2002, 107-114.
- «Αγιογραφικά έργα στη Θεσσαλονίκη από τον 19^ο έως τις αρχές του 20ού αιώνα», *Θεσσαλονίκη-Φιλιππούπολη σε παράλληλους δρόμους 18^{ος}-20ός αιώνας*, Θεσσαλονίκη 2000, 765-782.
- «Η εκκλησιαστική τέχνη στο νομό Φλώρινας κατά τον 19^ο αιώνα μέχρι τις αρχές του 20ού», *Η Φλώρινα και η περιοχή της*, Θεσσαλονίκη 2002, 152-165.
- «Οι εικόνες του τέμπλου των Δώδεκα Αποστόλων Δράμας και ο απόηχος του κοινωνικο-πολιτικού κλίματος του 19^{ου} αιώνα», *Η Δράμα και η περιοχή της. Ιστορία και Πολιτισμός, Δ' Επιστημονική Συνάντηση 16-19 Μαΐου 2002, Περιλήψεις ανακοινώσεων*, Δ.Ε.Κ.ΠΟ.Τ.Α. 2002, 47-49.

- «Δύο επώνυμοι αγιογράφοι από τη Σαμαρίνα στο χωριό Κέλλη του Νομού Φλώρινας», *Τα Γρεβενά. Ιστορία-Τέχνη-Πολιτισμός*, Πρακτικά Συνεδρίου, Παπανικολάου, Μιλτιάδης (επιμ.) Θεσσαλονίκη-Γρεβενά 2004, 366-371.
- «Τρία λάδια και δύο σχέδια του Θεοχάρη Μορέ (1927-1992) στην Δημοτική Πινακοθήκη Ιωαννίνων», *ΕΓΝΑΤΙΑ* 8, 2005, 341-358.
- «Παρατηρήσεις για την έννοια της αφήγησης στην τέχνη με αφορμή μια φορητή θρησκευτική εικόνα του 19^{ου} αιώνα», *Αφιέρωμα στον Χρύσανθο Χρήστου*, Θεσσαλονίκη:Studio University Press 2006, 63-68.
- «Πρωτοπορία και παράδοση: Παρατηρήσεις σε ορισμένες συνθέσεις των ρώσων καλλιτεχνών Kazimir Malevich και Ivan Kudriashev», *Προσεγγίσεις της καλλιτεχνικής δημιουργίας από την Αναγέννηση έως τις μέρες μας*, Πρακτικά Β΄ Συνεδρίου Ιστορίας της Τέχνης, Αθήνα-Νεφέλη 2008, 539-556.
- «Περιπτώσεις καλλιτεχνικής παλινδρόμησης στον 20^ο αιώνα: Μια απόπειρα ερμηνείας ενός διεθνούς φαινομένου στην τέχνη μέσω της ψυχαναλυτικής προσέγγισης» (Πρόδρομη ανακοίνωση), , Πρακτικά Γ΄ Συνεδρίου Ιστορίας της Τέχνης, *Η τέχνη του 20ού αιώνα: Ιστορία – Θεωρία – Εμπειρία*, Θεσσαλονίκη 2009, 219-230.
- «Ο αρχάγγελος «Χαρήλ»: η εικονολογία μιας πολιτικής γελοιογραφίας του 1882», *ΕΓΝΑΤΙΑ* 15, 2011, 247-256.
- «Η πάλη ανάμεσα σε αετό και φίδι: το εικονογραφικό μοτίβο σε δύο παραδείγματα του 18^{ου} και 19^{ου} αιώνα και οι πολιτικές του προεκτάσεις», *Θεσσαλονίκη, Επιστημονική Επετηρίδα Κέντρου Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης*, Θεσσαλονίκη 2013, 91-106.
- «Απαχρονισμένος ή φουστανελάς: από την κατάσταση του θανάτου στην αιωνιότητα Η περίπτωση του νεομάρτυρα αγίου Γεωργίου του εξ Ιωαννίνων», *Το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και τα Γιάννενα*, Πρακτικά Συνεδρίου, Ιωάννινα 2014, 179-185.
- «Μεταξύ του *Μαθητή* καλλιτεχνικής παιδείας (Ι. Ζαχαρίας, 1868) και της *Αποστήθισης* (Ν. Γύζης, 1883) ποια γνώση έχει την πιο μεγάλη αξία; Ερμηνευτική προσέγγιση εικονιστικών στοιχείων αναφορικά με το σύστημα εκπαίδευσης στο Νεοελληνικό Κράτος με τη χρήση της φεμινιστικής ιστορίας της τέχνης (Πρώτη προσέγγιση)», 7^ο Επιστημονικό Συνέδριο με Διεθνή Συμμετοχή: «Ποια γνώση έχει την πιο μεγάλη αξία; Ιστορικές – συγκριτικές προσεγγίσεις», Πανεπιστήμιο Πατρών

Πρακτικά Συνεδρίου, στον ιστότοπο: http://eriandeelemedu.emillescreations.com/art/uploads/gynaikeia_ekpaideysi_final.pdf.

- «Από τον στρατιωτικό άγιο του Βυζαντίου στον εθνικό μάρτυρα του Ελληνικού Κράτους: Συμβολή της νεοελληνικής εκκλησιαστικής τέχνης στην εικονογραφία του εθνικοαπελευθερωτικού Αγώνα του 1821» (Πρώτη προσέγγιση), Γ΄ Επιστημονικό Συμπόσιο Νεοελληνικής Εκκλησιαστικής Τέχνης (Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο), *Πρακτικά*, Αθήνα 2015, 231-240.
- «Παράδοση και καινοτομία: η σύνθεση του Ευαγγελισμού σε δύο φορητές εικόνες του 19ου αιώνα» *Κερκυραϊκά Χρονικά*, Γ΄ Διεθνές Πανιώνιο Συνέδριο, Κέρκυρα, 30 Απριλίου – 4 Μαΐου 2014, *Τα Πρακτικά II. Ιστορία – Εκκλησία – Ιστορία της Τέχνης*, Κέρκυρα 2016, 683-694.
- «Kazimir Malevich (1878-1935) under crisis: the return from the ‘non-objective world’ to the figure during the period between World Wars», *Proceedings of the "Philosophy and Crisis: Responding to Challenges to Ways of Life in the Contemporary World" International Conference*, (July 28-30, 2013) University of Ioannina – Department of Philosophy & The Council for Research in Values and Philosophy (RVP) – Catholic University of America, Washington, D.C. 2016, volume I, 302-309.
- «Από το *Τετράπλευρο* της Αφαίρεσης του Kazimir Malevich στο παράθυρο του *Ευαγγελισμού*» (Πρώτες σκέψεις), στον τιμητικό τόμο *Χρώματα. Μελέτες για την Τέχνη*, Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή Μιλτιάδη Μ. Παπανικολάου, Εμμ. Μαυρομμάτης (πρόλογος), Ι. Θ. Ζάρρα – Μ. Δ. Καγιαδάκη – Π. Μ. Παπανικολάου (επιστημ. επιτροπή), Μ. Δ. Καγιαδάκη (επιστημ. επιμέλεια) Θεσσαλονίκη: εκδ. Βάνιας 2018, 363-377.
- «Τέχνη και Πόλεμος: Ο Πάμπλο Πικάσο ανάμεσα σε δύο ‘ιστορίες αγάπης’ στην καρδιά του μεσοπολέμου», στον τιμητικό τόμο *Χρώματα. Μελέτες για την Τέχνη*, Τιμητικός Τόμος για τον καθηγητή Μιλτιάδη Μ. Παπανικολάου, Εμμ. Μαυρομμάτης (πρόλογος), Ι. Θ. Ζάρρα – Μ. Δ. Καγιαδάκη – Π. Μ. Παπανικολάου (επιστημ. επιτροπή), Μ. Δ. Καγιαδάκη (επιστημ. επιμέλεια) Θεσσαλονίκη: εκδ. Βάνιας 2018, 379-400.
- «Ζητήματα αισθητικής στην αποτίμηση έργων της νεοελληνικής εκκλησιαστικής ζωγραφικής στον 19^ο και 20^ο αι.: δύο περιπτώσεις εικόνων από το ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (Αρχιμανδρειού) Ιωαννίνων» [Πρόδρομη Ανακοίνωση], Δ΄ Επιστημονικό Συμπόσιο Νεοελληνικής Εκκλησιαστικής Τέχνης (Βυζαντινό και

Χριστιανικό Μουσείο), Κτήριο Θεολογικής Σχολής (13-15 Νοεμβρίου, 2015) Αθήνα 2015, Πρακτικά, Αθήνα 2017, 351-367.

- «Ο αντιμοντερνιστικός λόγος στις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα και η ερμηνεία του μέσα από την αισθητική της *ετερότητας*: Λίγα σχόλια», στον τιμητικό τόμο Αφιέρωμα στον καθηγητή Γεώργιο Παπαγεωργίου (υπό έκδοση).
- «The P. Picasso's *The Painter and his Model*: notes on the representation of the painter's *double*», στον τιμητικό τόμο Αφιέρωμα στον καθηγητή Κωνσταντίνο Φωτιάδη (υπό έκδοση).
- «*Θεοτόκος Ζωοδόχος Πηγή*: η αναγωγή ενός δημοφιλούς κωνσταντινουπολίτικου εικονογραφικού θέματος σε έμβλημα και η διάχυσή του στα όρια της οθωμανικής επικράτειας κατά τον 19^ο αιώνα. Πρώτες σκέψεις», στο *Πρακτικά Συνεδρίου, Η Κωνσταντινούπολη στην Ιστορία και τη Λογοτεχνία*, 13-14 Μαΐου 2016, Χ. Αθ. Μηνάογλου (επιμ.), Σύλλογος Κωνσταντινουπολιτών 1928, Αθήνα 2018, 419 -429.
- «Η συμβολή της βυζαντινής 'αισθητικής' στην διαμόρφωση της ρωσικής αφαίρεσης των αρχών του 20ού αιώνα: Η περίπτωση του Ρώσου πρωτοποριακού καλλιτέχνη Καζμίρ Μαλέβιτς (1878-1936)», Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών-Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Τομέας Ανθρωπιστικών Σπουδών, Εργαστήριο Κοινωνικών Επιστημών&Εταιρεία Θεωρίας, Έρευνας και Διδακτικής της Γενικής και της Τοπικής Ιστορίας, Κεντρικό Κτήριο Πανεπιστημίου Αθηνών & Μαράσλειο Διδασκαλείο Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα 13-15 Ιανουαρίου 2017, *Πρακτικά Συνεδρίου*, Αθήνα 2017, 163-173.
- «Ανατολή ή Δύση; Η αντιβολή παραδοσιακών και δυτικών στοιχείων σε φορητή εικόνα του 19^{ου} αιώνα και ο ρόλος τους στην εκφορά του νοήματος της», Επιστημονική Ημερίδα «Η αγιογραφία χθες και σήμερα στην Ελλάδα, την Κωνσταντινούπολη και τον ορθόδοξο κόσμο. Διαφορές και Παραλληλίες» 7 Μαΐου, Αθήνα 2016.
- «Από το φόβο στην ευθυμία και στη γονιμότητα: Ο Θάνατος και η αναγέννηση στην καλλιτεχνική δημιουργία: Η περίπτωση του Pablo Picasso», Διεπιστημονικό Συμπόσιο με θέμα: "Πότε πρέπει να πεθαίνουμε;", Ιωάννινα, 28-30 Απριλίου 2017 (Αναρτάται στη σελίδα της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

Η παρουσίαση είναι προσβάσιμη στην ιστοσελίδα:
<https://www.youtube.com/watch?v=tepraqwqOv4>

- «Σχέσεις της ρωσικής εκκλησιαστικής ζωγραφικής με την αγιογραφική παραγωγή

στην τουρκοκρατούμενη Ελλάδα τον 19^ο αιώνα: Η περίπτωση των Ιωαννίνων», Ε΄ Επιστημονικό Συμπόσιο Νεοελληνικής Εκκλησιαστικής Τέχνης, Αθήνα, 15-17 Δεκεμβρίου 2017, *Πρακτικά*, Αθήνα 2020, 249-260.

- «Η θρησκευτική ζωγραφική κατά τον 19^ο αι. στην ηπειρωτική τουρκοκρατούμενη Ελλάδα. Ορισμένες παρατηρήσεις με αφορμή τη δράση ενός οικογενειακού εργαστηρίου στην πόλη των Ιωαννίνων», ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΕΛΕΝΗ /SYMPOSIUM IN HONOUR OF PROFESSOR EMERITUS GEORGE VELENIS. Θεσσαλονίκη, 4-7 Οκτωβρίου 2017, *Πρακτικά*, Θεσσαλονίκη 2017.

- «Η συμβολή της πολιτικής επικαιρότητας στη διαμόρφωση μιας *τοπικής εικονογραφίας*. Η περίπτωση της εικονογραφικής αποτύπωσης του μαρτυρίου του αγίου Γεωργίου του νεομάρτυρα (1838): Μια πρόμη «φωτογραφία;», Γ΄ Πανεπειρωτικό Συνέδριο (1-3 Μαρτίου 2019) (υπό έκδοση)

- K. Kolokythas, E. Papaioannou, **I. Zarra**. Compass: A Web-based Ancillary application for college textbooks. In Proc. of the 13th annual International Technology, Education and Development Conference (INTED 2019), IATED, pp. 578-587, 2019.

- «Η συμβολή της επτανησιακής θρησκευτικής ζωγραφικής στην τέχνη της αιογραφίας του ηπειρωτικού τουρκοκρατούμενου χώρου κατά τον 19^ο αιώνα», ΙΑ΄ Πανιώνιο Διεθνές Συνέδριο, Κεφαλλονιά, 21-25 Μαΐου 2018, *Πρακτικά Τόμος IV: Ιστορία της Τέχνης/XI INTERNATIONAL PANIONIAN CONFERENCE, LIFE AND CULTURE IN THE IONIAN ISLANDS*, Cefalonia, Greece, May 21-25, 2018, Αργοστόλι 2020, 193-206.

- “The Christian Icon of the 19th Century from the Point of View of the Art Historian”, *Analogia* (2021) (υπό ψηφιακή έκδοση)

- «Η χριστιανική εικόνα του 19^{ου} αι. ως *τόπος* διαπολιτισμικών συναντήσεων: Η περίπτωση ενός συνόλου αιογραφικών έργων από το ναό της Αγίας Μαρίας Ιωαννίνων: Ανακοίνωση στο Σ΄ Επιστημονικό Συμπόσιο Νεοελληνικής Εκκλησιαστικής Τέχνης, 9-11 Οκτωβρίου 2020 (υπό έκδοση).

- «Η χριστιανική εικόνα τον 19^ο αιώνα μέσα από το πολιτισμικό της περιβάλλον»: Ανακοίνωση στο Επιστημονικό Συνέδριο *Ζωγράφοι και εργαστήρια στη Μακεδονία και το Άγιον Όρος (18ος – αρχές 20ου αι.)*, Σάββατο 21-11-2020, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού/ Scientific Conference: *Painters and Workshops in*

Macedonia and Mount Athos (18th – beginning of 20th c.),
<https://www.mbp.gr/el/%CE%B2%CE%B9%CE%BD%CF%84%CE%B5%CE%BF%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7>

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΗΜΕΡΙΑΔΕΣ –ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΜΕ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

- «Ιωαννίνων πόλις: Όψεις της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου των νεώτερων χρόνων», ημερίδα με θέμα «Όψεις της πόλης των Ιωαννίνων από την αρχαιότητα έως τη σύγχρονη εποχή», στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για τις Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018 με το γενικότερο τίτλο **ΠΟΛ(ε)ΙΣ**, Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων & Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, 28 Σεπτεμβρίου 2018, Ιωάννινα
- «Η χριστιανική εικόνα τον 19ο αιώνα μέσα από το πολιτισμικό της περιβάλλον»: Ανακοίνωση στο Επιστημονικό Συνέδριο *Ζωγράφοι και εργαστήρια στη Μακεδονία και το Άγιον Όρος (18ος – αρχές 20ου αι.)*, Σάββατο 21-11-2020, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού/ Scientific Conference: *Painters and Workshops in Macedonia and Mount Athos (18th – beginning of 20th c.)*

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

- Σειρά διαλέξεων με θέμα την παρουσίαση των καλλιτεχνικών ρευμάτων: *Αναγέννηση, Μανιερισμός, Μπαρόκ, Ροκοκό, Κλασικισμός, Ρομαντισμός, Ρεαλισμός, Εμπρεσιονισμός, Εξπρεσιονισμός, Φοβισμός και Κυβισμός*, σε φοιτητές του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών-Α.Π.Θ. και σε καθηγητές Μουσικής Εκπαίδευσης. Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 2001. Οργάνωση: Ένωση Ελλήνων Μουσικών.
- *Επιρροές της βυζαντινής αισθητικής σε επιλεγμένες συνθέσεις του καλλιτέχνη της ρωσικής πρωτοπορίας Καζιμίρ Μαλέβιτς (1878-1935)* στο πλαίσιο σειράς διαλέξεων με τίτλο *Τα βραδινά της Τέχνης*. Θεσσαλονίκη, 16-4-2003. Οργάνωση: Τομέας Ιστορίας της Τέχνης-Α.Π.Θ.
- *Σχέσεις Κοσμικής και Θρησκευτικής Ζωγραφικής κατά τον 19ο αι.* Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Θεσσαλονίκη 22-10-2003, στο πλαίσιο του μαθήματος του χειμερινού εξαμήνου: *Νεοελληνική Τέχνη 18^{ος}-19^{ος} αιώνας* (υπεύθυνη καθηγήτρια κ. Ευθ. Γεωργιάδου-Κούντουρα) [Επισυνάπτεται βεβαίωση]
- *Η ταυτότητα του φύλου μέσα από την εικόνα του σώματος στη θρησκευτική εικονογραφία.* Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Θεσσαλονίκη 2-12-2004, στο

πλαίσιο του διατμηματικού μαθήματος ΑΙΤ 307 ΦΥΛ.-Β6.ΙΙ. Η παρουσίαση μου ανατέθηκε από τους συντονιστές του μαθήματος, τον διευθυντή του τομέα Ιστορίας της τέχνης κ. Αντ. Κωτίδη και την κ. Ευθ. Γεωργιάδου-Κούντουρα

- *Αναγνώσεις του παρελθόντος: Φύλο και ιδεολογία. Κοινωνικές δομές και Θρησκευτική εικονογραφία.* Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Θεσσαλονίκη, 5-4-2005 στο πλαίσιο του διατμηματικού μαθήματος ΑΠΡ 304 ΦΥΛ.-Β6.ΙΙΙ (υπεύθυνη καθηγήτρια κ. Ευθ. Γεωργιάδου-Κούντουρα).

- *Ο αρχάγγελος Χαριήλ: Ερμηνεία μιας πολιτικής γελοιογραφίας του 19^{ου} αι.* Αίθουσα Εμπορικού Επιμελητηρίου Αγρινίου, 24-1-2011 στο πλαίσιο ανοιχτών μαθημάτων που διοργάνωσε το Τμήμα Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Δυτικής Ελλάδας

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

- Στο διάστημα, **Νοέμβριος 1997-Δεκέμβριος 1997**, συμμετείχα στην προετοιμασία έκθεσης που διοργανώθηκε από το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης (Κ.Μ.Σ.Τ.) και τον Οργανισμό της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης-Θεσσαλονίκη '97 στα πλαίσια των Δημητρίων 1997, με θέμα: **Όψεις της εικαστικής δημιουργίας στη Θεσσαλονίκη μετά το 1960** (22 Νοεμβρίου-28 Δεκεμβρίου 1997). Κατά τη διάρκεια λειτουργίας της έκθεσης μετείχα στην ομάδα επιστημονικής παρακολούθησης, ενημέρωσης και ξενάγησης επισκεπτών.

- Κατά το διάστημα, **Σεπτέμβριος 1999-Νοέμβριος 1999**, εργάστηκα για την οργάνωση της ατομικής έκθεσης του σύγχρονου αυτοδίδακτου ζωγράφου Κώστα Γόγαλη με τίτλο: «**ΕΝΑ: 1**», δραστηριότητα που περιελάμβανε επιλογή έργων, συγγραφή ειδικού κειμένου, παρουσίαση έκθεσης.

- Κατά το διάστημα **2000-2001**, εργάστηκα ως ιστορικός της τέχνης και επιμελήτρια σε εκθέσεις έργων τέχνης σύγχρονης τέχνης στο Κ.Μ.Σ.Τ. Θεσσαλονίκης. Συγκεκριμένα, συμμετείχα στην οργάνωση, παρουσίαση και στη διεξαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, καθώς και στην πραγματοποίηση ξεναγήσεων για το κοινό στις εξής εκθέσεις:

- i. Stephen Antonakos** (Στυλιανός Αντωνάκος): έργα για δημόσιους χώρους 1973-2000

- (15.05-13.08.00)

- ii. Σύγχρονοι βορειοελλαδίτες καλλιτέχνες** (Φεβρουάριος 2000-Μάιος 2000)

iii. Μοντέρνες Οδύσσειες»: Ελληνοαμερικάνοι καλλιτέχνες του 20ού αιώνα (30.09-30.09.00) διοργανώθηκε στο πλαίσιο της 65^{ης} Δ.Ε.Θ. «Τιμώμενη χώρα Η.Π.Α.». Πραγματοποιήθηκε με τη συνεργασία του Κ.Μ.Σ.Τ., του Queens Museum of Art της Νέας Υόρκης και του Ιδρύματος Ιωάννη Φ. Κωστόπουλου.

iv. Πρωτοπορία. Αριστουργήματα της Συλλογής Κωστάκη (Δεκέμβριος 2000-Σεπτέμβριος 2001), κατά την οποία παρουσιάστηκε ένα τμήμα από το 1275 έργα των καλλιτεχνών της Ρωσικής Πρωτοπορίας που αποτελούν περιουσία του Κ.Μ.Σ.Τ.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ:

• **Μέλος της Συγκλήτου** του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009.

• **Μέλος** του εικοσαμελούς Συμβουλίου Έρευνας Συγκλήτου (Σ.Ε.Σ.) του Παν/μίου Ιωαννίνων κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2009 (αριθμ. Συνεδρίας 937/29-7-2009, Αριθμ. Πρωτ. 24320) και 2010 (ανασυγκρότηση και συμπλήρωση του Συμβουλίου Έρευνας της Συγκλήτου αριθμ. Συνεδρίας 945/18-12-2009, Αριθμ. Πρωτ.12144).

• **Μέλος** αναπληρωματικό της Συγκλήτου Πανεπιστημίου Πατρών κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 (Αριθμ.Πρωτ. 5/268-3-10-2014)

• **Αναπληρώτρια Πρόεδρος** του Τμήματος Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών του Πανεπιστημίου Πατρών κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015 (υπ' αριθμ. 51/1-10-2014).

• **Αναπληρωματικό Μέλος Συγκλήτου Ειδικής Σύθεσης** του Πανεπιστημίου Πατρών κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014-2015.

• **Μέλος** των Εισηγητικών Επιτροπών για την επιλογή διδάσκοντος βάσει του Π.Δ. 407/80

• **Μέλος** της Επιτροπής **ERASMUS** με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του Πανεπιστημίου Δυτικής Ελλάδας (Συνεδρία αριθμ. 9/18-4-2011).

• **Μέλος** της Επιτροπής Κατατακτηρίων Εξετάσεων στο Τμήμα ΔΠΠΝΤ κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2009-10, 2010-11, 2011-12, 2012-2013, 2014.

Β΄. Μέλος Εξεταστικών Επιτροπών για Διδακτορικές και Μεταπτυχιακές Εργασίες:

- Μαρία Καγιαδάκη, *Οι ζωγράφοι Γεώργιος και Φίλιππος Μαργαρίτης. Τα πρώτα καλλιτεχνικά εργαστήρια στην Αθήνα του 19^{ου} αιώνα*, Διδ. Διατριβή, Θεσσαλονίκη 2008
- Νικόλαος Γραίκος, *Ακαδημαϊκές τάσεις της εκκλησιαστικής ζωγραφικής στην Ελλάδα κατά τον 19^ο αιώνα. Πολιτισμικά και εικονογραφικά ζητήματα*, Διδ. Διατριβή, Θεσσαλονίκη 2010
- Σαπφώ Μορτάκη, *Η καλλιτεχνική μετανάστευση στην Ελλάδα από το 19^ο στον 20^ό αιώνα (1870-1970) και η περίπτωση του Κωνσταντίνου Ανδρέου*, Διδακτορική Διατριβή, Θεσσαλονίκη 2010
- Αθηνά Τσιγκαροπούλου, *Η καλλιτεχνική ταυτότητα της συντεχνίας των Κολακιωτών ζωγράφων. Συμβολή στη μελέτη της αιογραφίας του 19^{ου} αιώνα*, Διδακτορική Διατριβή, τ. Α΄-Β΄ Θεσσαλονίκη 2011
- Θέμις Βελένη, *Εικαστικές τέχνες και μουσική (τέλη 19^{ου} και 20^{ός} αιώνας). Συναισθητικοί πειραματισμοί και οπτικοακουστικές εφαρμογές στην τέχνη του 20^{ου} αιώνα. Από τη συναισθησία στην πολυαισθητηριακή σνέργεια*, Διδ. Διατριβή, Θεσσαλονίκη 2011
- Πάκα Αναστασία, *Γυναικείες μορφές στην ελληνική ζωγραφική στα τέλη του 19^{ου} αιώνα και στις αρχές του 20^{ού}. Φεμινιστική κριτική προσέγγιση*, Διδ. Διατριβή, Θεσσαλονίκη 2012
- Χριστοδούλου Έλενα, *Η τεχνολογία στη σύγχρονη κυπριακή τέχνη και το ζήτημα της ταυτότητας*, Διδ. Διατριβή, Μυτιλήνη 2013
- Τζήρου Γιούλη, *Ψηφιακή διατήρηση σύγχρονων έργων πολιτισμού με νέα μέσα. Η περίπτωση του έργου «Ανθρώπων Ίχνη*, Διδ. Διατριβή, Μυτιλήνη 2015
- Κούσουλα Αικατερίνη, *Τα τέμπλα της Θεσσαλονίκης και της περιφέρειάς της από τον 18^ο έως τις αρχές του 20^{ού} αιώνα. Συμβολή στη μελέτη της καλλιτεχνικής έκφρασης και της εξέλιξής της στα νεότερα τέμπλα*, Διδ. Διατριβή, Θεσσαλονίκη
- Αλεξάνδρα Λάππα, *Διαχείριση Πολιτισμικής Κληρονομιάς: Η περίπτωση των Μεταβυζαντινών και Νεότερων Κοσμικών Μνημείων στην Αρκαδία*, Αθήνα 2016

Μέλος τριμελών επιτροπών για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών:

- Παναγιώτα Παπανικολάου, *Πολιτιστικοί θεσμοί, μουσεία, μνήμη και κληρονομιά στην Ελλάδα. Ο θεσμός της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας – Αθήνα 2004. Προβληματισμός και κριτική*, Ιωάννινα 2015

- Τσότσου Αναστασία, *Καινοτόμες βάσεις στη γραφιστική: Η συνεισφορά των αφισών του Henri de Toulouse Lautrec (1864-1901) στην έντυπη επικοινωνία*, Αθήνα 2013
- Παπαθανασίου Μαρία, *Τα μουσεία και το κοινό τους και ο ρόλος του μάρκετινγκ στην προσέλκυση των επισκεπτών*, Θεσσαλονίκη 2017
- Λουκία Αντωνίου, *Χώροι πολιτισμικής αναφοράς και παιδαγωγικής προσέγγισης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση: περιπτώσεις μελέτης στο νομό Αιτωλοακαρνανίας* [υπό εκπόνηση]
- Θ. Τσάμπουρας, *Η ανάδυση του καλλιτεχνικού υποκειμένου την εποχή του Νεοελληνικού Διαφωτισμού* [υπό εκπόνηση]

Επόπτρια μεταδιδακτορικής έρευνας της διδάκτορος Παναγιώτας Παπανικολάου στο Τμήμα Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών – Πανεπιστήμιο Πατρών κατά ακαδημαϊκό έτος 2016-21017 με θέμα: «Πολιτιστική πολιτική, πολιτιστικοί θεσμοί στη νεώτερη και σύγχρονη Ελλάδα (19^{ος}-21^{ος} αι.)», 2017

Κύρια επιβλέπουσα στην εκπόνηση διδακτορικής διατριβής

- Μαρία Πετρίδου, *Η τέχνη και η ιστορία της τέχνης στο ελληνικό σχολείο: έρευνα στο εκπαιδευτικό υλικό και στους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ή της υποχρεωτικής εκπαίδευσης*[υπό εκπόνηση]
- Ελπίδα-Μαρκέλλα Τσίγλα, *Οι εικαστικές τέχνες στη Θεσσαλονίκη στο β' μισό του 20ου αιώνα (1950-2000)*, Η εκπόνηση της διδακτορικής εργασίας διενεργείται στο πλαίσιο **Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ» (ΕΣΠΑ 2014-2020) ΠΡΑΞΗ: «Ενίσχυση του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού μέσω της υλοποίησης διδακτορικής έρευνας» - MIS 5000432 Αριθμός Σύμβασης:2018-050-0502-12700**

Μέλος της τριμελούς επιτροπής Μεταπτυχιακών Διπλωματικών εργασιών:

- Ειρήνη Γρηγοράκη, *Σύγχρονες Ελληνίδες Γλύπτριες*, Θεσσαλονίκη 2015 (Δημόσια υποστήριξη 13-3-2015)
- Ηλ. Κατσαούνη, *Η εικαστική δραστηριότητα των ελληνίδων και η προβολή της στα φεμινιστικά περιοδικά του 19^{ου} και 20^{ου} αιώνα*, Θεσσαλονίκη 2015 (Δημόσια υποστήριξη 12-3-2015)

- Ελένη Ρόσιου, *Ψυχοπαθολογία και τέχνη. Όψεις της δραστηριότητας ψυχικά νοσούντων στην Ελλάδα*, Θεσσαλονίκη 2016 (Δημόσια υποστήριξη Ιούνιος 2016)
- Χρ. Εξάρχου, *Η τέχνη και η μόδα: καλλιτέχνες και ενδύματα (1900-1930)* Θεσσαλονίκη 2017, (Δημόσια υποστήριξη 7-2-2017)
- Α.-Μ. Αρβανιτίδου, *Το γυμνό στη νεοελληνική τέχνη μέχρι τη δεκαετία του 1970*, Θεσσαλονίκη 2017.